

dan al of niet in een krant schrijven, alsof er nooit iets over was gezegd.

Maar nu verschillende dezer artikelen zijn vastgelegd in een bundel, wordt het anders. Nu hebben we iets, dat meer blijvend is, en waarnaar telkens kan worden verwezen; waarin anderen weer telkens hun vragen zien beantwoord.

Daarbij denk ik vooral aan jonge broeders en zusters, die in het Zondagschoolwerk mee gaan doen. In den aanvang staan ze hulpeloos er bij. Ze helpen wat, hooren wat, en kijken wat af, tot dat ze bekwaam zijn, om ook zelf meer actief te gaan arbeiden, en zelf een klasse te hebben.

Maar dat is niet genoeg. Dat schoolt alleen praktisch. En ze hebben ook noodig theoretisch onderwijs, principiële vorming. Ze moeten iets weten van het eigenaardige van de Gereformeerde Zondagschool; van de geschiedenis van strijd en zegen. Van de groote vragen, die ter sprake komen; van de gevaren en klippen, die moeten worden vermeden.

Daarvoor is nu juist een boek als van Ds Tazelaar zoo uitnemend. Elk, die mee gaat arbeiden, behoorde een exemplaar van dit boek te hebben en door te werken. Want ons Evangelisatie-werk draagt een eigen stempel en cachet. Principieel en praktisch. En de menschen, die in dit werk bezig zijn, behooran daarvan althans eenige kennis te hebben. In onze tijden van verdoezeling der lijnen, van verwazing en verflauwing behoort ieder werker in de Evangelisatie ons eigen standpunt te kennen en onze eigen geschiedenis, opdat reeds daardoor het eigen karakter van onze Zondagschool worde bewaard.

De opleiding van werkers is een probleem, dat tal van keeren is aangesneden, zonder tot oplossing te zijn gebracht. Maar een stuk opleiding is alvast dit, dat onze menschen een beetje weten, voorgelicht door onze eigen Gereformeerde literatuur, van principe en praktijk, van geschiedenis en theorie.

Er zijn nog andere boeken, waarvan uitnemend gebruik kan worden gemaakt. Maar deze jubileumbundel van Ds Tazelaar is voor hen eerste klas werk.

Het is natuurlijk niet te eischen van ieder, die zich wil geven aan de Zondagschool, dat hij nu ook zelf dit boek gaat koopen. Er zijn onder hen, voor wie het bezwarend zou zijn. Maar kan een Zondagschool of een Evangelisatie-commissie niet vier of vijf exemplaren aanschaffen, om die onder de jongere en oudere, maar vooral onder de jongere Zondagschoolkrachten te laten circuleeren?

Want studie is voor onze werkers noodig als brood. Aan menschen, die van goeden wille zijn, maar verder niet, hebben we niet zooveel.

Nog eens, we zijn Ds Tazelaar van harte dankbaar, dat hij dezen bundel heeft uitgegeven. Het werk vinde vele koopers en lezers. Dat kan voor onze Zondagschool ten zegen zijn.

C. BOUMA.

Kwestie-Dr J. G. Ubbink.

Ook deze week geef ik uit de bladen, die ik las, citaten.

„De Heraut“ (Prof. Kuyper) schrijft:

Hij treedt op als een profeet, voor wien een nieuw licht is opgeklaard en die dit licht nu voor onze Kerken wil doen schijnen. Zelfs meent hij, dat deze nieuwe belijdenis, die hij schreef, niet van hem is, maar een zaad, dat in zijn hart is gezaaid en nu tot rijpe ontwikkeling is gekomen. De moeilijkheden, waarvoor men stond bij de Schrift, zijn nu opgelost en voor de Kerk wordt een geheel nieuwe organisatie ontworpen, waardoor conflicten, zooals thans voorkwamen, worden vermeden. Het ontwikkelingsproces, dat met de Reformatie begon, maar later denatureerde, moet nu in onzen tijd worden voortgezet. De nieuwe wijn, om zijn eigen beelddruk over te nemen, moet niet in oude zakken worden gegoten. Dan zal de Kerk van Christus weer machtig staan in de wereld en haar eerepositie herwinnen.

We stellen dit alles gaarne voorop om elken schijn van een minder vriendelijke kritiek te vermijden. Maar deze lof, dien we Dr Ubbink toekennen, neemt niet weg, dat wij zeer ernstige bedenkingen hebben zoowel ten opzichte van zijn opvatting van de Schrift als ten opzichte van de Kerk.

Het blad neemt zich voor:

ten opzichte van de cardinale punten, waarop het aankomt, eerst het gevoelen van Dr Ubbink weer te geven en dan aan te toonen, waarin hij o.i. dwaalt.

„De Wachter“ (Ds Riethberg) oordeelt:

De verschijning van dit boek en de inhoud stemt droef. Het doet ons leed, dat dit werk geschreven werd door één van onze predikanten, een doctor in de theologie.

Dit boek had niet mogen verschijnen!

Want het uitgeven van dit boek is in strijd met den eed, dien Dr Ubbink, evenals elke Gereformeerde dominee, bij de aanvaarding van zijn ambt heeft afgelegd. Met pijnlijke verbazing zien we, dat Dr Ubbink doet, alsof er van een belofte, van een eed, geen sprake is, alsof hij volkomen vrij is om zijn

opvattingen over Schrift en Kerk, die geheel afwijken van de Drie Formulieren van Eenigheid, zoo maar te publiceren.

Om ethische en andere misverstanden tegen te gaan, worde nog dit uit hetzelfde artikel geknipt:

Van een publiceren mocht geen sprake zijn, vóór en aler de Kerken een beslissing genomen hadden.

Het is wel eens goed, de bedoelde passage uit het onderteekeningformulier af te drukken, gelijk „De Wachter“ ook doet:

Beloven derhalve, dat wij de voorzeide Leer naarstelijk zullen leeren en getrouwelijk voorstaan, zonder iets tegen deze Leer te zij openlijk of heimelijk, directielijk te leeren of te schrijven. Gelijk ook, dat wij niet alleen alle dwalingen daartegen strijdende, en met name ook die in de voorzeide Synode zijn veroordeeld, verwerpen, maar ook zullen tegenstaan, wederleggen en helpen weren. En indien het zou mogen gebeuren, dat wij na dezen eenig bedenken of ander gevoelen tegen de voorzeide Leer of eenig punt derzelve kregen, beloven wij, dat wij het noch openlijk, noch heimelijk zullen voorstellen, drijven, prediken of schrijven, maar dat wij het vooraf den kerkeraad, Classis of Synode zullen openbaren, om door deze geëxamineerd te worden.

Ds Riethberg's kritiek op den inhoud van het boek blijkt afwijzend te zijn:

En hoe staat het nu met het houden van deze belofte, met de handhaving van deze handtekening? Daarmee staat het zóó, dat Dr Ubbink, zonder de zaak op de kerkelijke vergaderingen te brengen en de beslissing der Kerk af te wachten, een dik boek schrijft, waarin hij onze belijdenis aantast, en een nieuwe belijdenis voorstelt ten opzichte van de Schrift en de Kerk.

Hierdoor heeft Dr Ubbink zeer ernstig zijn belofte geschonden, en in strijd gehandeld met zijn eigen handtekening.

In „Westlandsche Kerkbode“, die we reeds eerder citeerden (Ds v. Minnen), spreekt thans ook Ds J. Bootsma zich uit. Hij schrijft:

Zooveel blijkt nu reeds, dat deze doktor in de godgeleerdheid al heel ver het spoor, n.l. het gereformeerde spoor, bijster is. Het schijnt, dat hij buiten zijn kerkeraad om deze afwijkende gevoelens in het licht heeft doen verschijnen. Hoe hij zou kunnen meenen hier nog als „gereformeerd“ zich te kunnen handhaven, is niet te begrijpen.

Maar waar het hierop aankomt is, dat de lijn Netelenbos-Geelkerken en zijn volgelingen hier voor goed wordt doorgetrokken. Beginselen zijn nu eenmaal sterker dan menschen en waar Dr Ubbink ten laatste uitkomen moet, zal de tijd wel leeren.

Tot zoover de gereformeerde pers, voorzover door mij gezien.

Nu de ethische.

Prof. Brouwer schrijft in het „Algemeen Weekblad“:

Hoe het in onze dagen vooral op kerkelijk gebied, gist en werkt, blijkt uit een merkwaardig boek van Dr J. G. Ubbink, een in engeren zin Gereformeerde predikant, over „De Nieuwe Belijdenis aangaande Schrift en Kerk“. Hierin wordt een scherp oordeel geveld over „Assen“ en komen zeer opmerkelijke uitspraken voor, die hoopvol stemmen. Wij komen hierop later nog terug. Nu alleen dit. Dr Ubbink schrijft op blz. 391:

„Daarom gelooven wij, dat de organisatie der „Kerk“ naar het heilige Evangelie van het Woord „Gods, nooit en nergens mag ingesteld zijn op de „Wet, op eenig gebod of eenigen band van menschen, hoewel ook voorgedragen in den naam van „Christus; noch ook het Evangelie of woorden van „Christus of van Zijn Apostelen als een wet of gebod „mogen voorgedragen worden, als volstrekt „in strijd met hun eigen woorden... Dat „daarom de organisatie alleen mag ingesteld zijn „op, en eene openbaring moet zijn van het geestelijke, vrije persoonlijke leven uit God, door het „geloof, door de liefde Gods werkende.“

Geen wonder, wanneer reeds bij voorbaat door een in engeren zin Gereformeerde schrijver aan Dr Ubbink de deur is gewezen, als niet thuis behoorende in de in engeren zin Gereformeerde Kerken. Toch bevindt hij zich nog daarin en doet zich de vraag voor, of dit tot nieuwe verwikkelingen zal leiden of alleen tot nieuwe uittreding. Voor ons is dit niet van zooveel belang. Maar wel is van belang, dat hier een gewetenskreet wordt gehoord, die om nieuwe belijdenis roept.

„Nieuwe Banen“ oordeelt de hoogleeraar. Een baan is een weg, geloof ik. Dat Dr U. wegen wijst, zelf op één weg staat, wandelt, wil wandelen, is evenwel nog een open vraag. Voorts lette men op dat „in engeren zin Gereformeerd“. Dit zal dan (ik denk hier weer aan wat ik onlangs van Prof. Brouwer hier citeerde), in het eene geval (Dr U.) een kerkelijke naam zijn, in het andere geval (van dien mij tot nu toe onbekenden „de deur wijzenden“ schrijver, die me 'n product schijnt van Prof. B.'s fantasie) een dogmatisch-confessioneele. Vermoedelijk wil de ethische hoogleeraar zelf in ruimeren zin gereformeerde heeten. Och ja, waarom zou je een cirkel ook niet een cirkel in engeren zin, en een vierkant een cirkel in ruimeren zin noemen?

De beteekenis der belijdenis.

In het onder dezen titel in „N.H. Kerkblad“ verschenen artikel van Prof. Grosheide wordt geen naam genoemd; daarom maak ik het ook los van de kwestie-

Ubbink, al lijkt het mij daarvoor wel consequenties aan te wijzen:

De belijdenis is accoord van kerkelijke gemeenschap. Ze behoort toe aan allen, die haar belijden. En zoo zullen allen, die haar belijden, de gansche kerk oordeelen over de bezwaren, die worden ingediend.

En als mijn bezwaren niet worden aanvaard? Of als ik de belijdenis niet meer belijd? Dan moet ik heengaan uit de kerk, die de belijdenis als accoord van kerkelijke gemeenschap heeft. Want dan hoor ik, omdat ik buiten het accoord sta, tot die kerkelijke gemeenschap niet meer. Maar het geweten blijft vrij. Men is vrij om heen te gaan.

Kerst als men in zulk een geval niet heengaat, krijgt de belijdenis nog een andere betekenis. Als er iemand is, die niet meer mee belijdt en toch de kerk niet verlaat. Die daarmee toont het karakter der belijdenis niet te verstaan. Dan worden de andere belijders de wachters voor de belijdenis, dan moeten ze vaststellen, dat het accoord is verbroken, door één in den kring, die tot den kring niet langer behoort.

Een anonieme bede tot het aangaan eener weddenschap. (Aanhangsel bij: kwestie-Ubbink).

Het weekblad „Woord en Geest“ heeft een jongsten anonymus. Hij noemt zich Peelge. Deze heer (of dame?) schrijft ook over de kwestie-Ubbink. Hij wil wedden:

De gouden standaard gevallen! Er blijft nauwelijks koper over. Het gereformeerde goud gedeclasseerd tot beduimeld „ethisch“ koper.

Wat zal men nu met J. G. de tweede doen? Tot den eersten zei men: J(e) G(aat) Geelkerken! Zal men ook nu zeggen: J(e) G(aat) Ubbink?

Wedden, dat hij vandaag over een jaar nog preekt in de Gereformeerde Kerken (O.V.)?

Wedden ook, dat de kerkelijke machthebbers deze inflatie gaan camoufleren en alweer de schijn-welvaart zoeken te redden?

Wel, wel, Prof. Brouwer (zie boven) zou inzake dat camoufleren niet zoo'n weddenschap aangaan.

Overigens goed onthouden: Peelge wedt dd. 16 Oct. 1931, dat over een jaar, enz.

Toch zijn er nog, die den tragischen kant aan de zaak zien.

Onbillijke kritiek op de Ned. Chr. Radio-Vereeniging.

Sinds eenigen tijd bestaat er een organisatie, die Christelijke Radio-leergangen wilde openen (cursussen over onderwerpen uit allerlei gebied). Het moderamen heeft met de Ned. Chr. Radio-Vereeniging moeilijkheden gehad, en geeft daarvan onderstaand officieel bericht:

Herhaalde malen hebben gedurende anderhalf jaar de directeuren en curatoren der C.R.L. vergaderd en getracht om een goed contact met de Nederlandsche Christelijke Radio-Vereeniging te verkrijgen.

Ook is vergaderd met het complete dagelijksch bestuur der N.C.R.V.

Het geschilpunt tusschen beiden was steeds, dat de N.C.R.V. meent het recht van veto te moeten hebben op wat de C.R.L. willen uitzenden, en tevens, dat de N.C.R.V. de honorering voor sprekers en cursusgevers der C.R.L. aan zich wilde houden.

De vertegenwoordigers der C.R.L. meenden eenstemmig, dat aan deze eischen der N.C.R.V. niet kon voldaan worden.

Herhaalde zamenkomsten brachten geen oplossing, hoewel naarstig gepoogd is, elkaar te vinden.

Een en ander is oorzaak, dat van uitzendingen der C.R.L. voorloopig niets komt.

Directeuren en Curatoren blijven werkzaam om te wachten op een geschikt tijdstip, waarin zoo mogelijk een bevredigende oplossing van deze zaak kan gevonden worden.

In opdracht der algemeene vergadering van directeuren en curatoren der C.R.L. gehouden te Utrecht in de „Dietsche Taveerne“, 30 Mei 1931, des n.m. te 2 uur 45 min., opgesteld door voorzitter en secretaris.

(w.g.) P. S. Gerbrandy, voorzitter.
(w.g.) D. Wouters, secretaris.

Op dit o.i. een objectief oordeel niet mogelijk makend stuk geeft de „Omroepgids“ der Ned. Chr. Radio-Ver. volgende noodzakelijke aanvulling:

Inderdaad vroegen de C.R.L. van de N.C.R.V. zendtijd en tevens geld om de kosten der uitzendingen te betalen. Het Bestuur der N.C.R.V. was bereid, beide te geven. Het willigde het verzoek van de C.R.L. in, om zoowel de kosten voor de technische verzorging als voor de honoraria der sprekers voor rekening van de N.C.R.V. te nemen.

Tot zoover was er overeenstemming. Maar toen de C.R.L. eischten: gij moet alles geven, tijd en geld, maar wij zullen tenslotte zonder uw inmenging bepalen wat uitzendingen moet worden en wij zullen de honoraria vaststellen, die gij betalen moet, toen mocht het Bestuur der N.C.R.V. niet toegeven. Het is verantwoordelijk voor de wijze, waarop de zendtijd wordt gebruikt; verantwoordelijk jegens de Regeering, verantwoordelijk jegens de luisteraars. De N.C.R.V. moet daarom het recht van veto behouden; echter werd uitdrukkelijk verklaard, dat zij er niet anders dan in de uiterste noodzakelijkheid gebruik van zou maken.

Ook is het Bestuur der N.C.R.V. aan de leden verantwoording schuldig voor het beheer der gelden. Het mocht daarom niet toegeven aan den eisch der C.R.L., om de honoraria der sprekers, die ten laste van de kas onzer Vereeniging zouden komen, zelfstandig te bepalen.

Het Bestuur der N.C.R.V. betreurt het, er niet in geslaagd te zijn, Directeuren en Curatoren der C.R.L. te doen gevoelen, dat het handhaven van deze twee dingen onmiddellijk uit zijn verantwoordelijkheid voortvloeit en dus noodzakelijk is. Het blijft bereid,

opnieuw zijn ver-
ieder op

Wij zijn eeniging zi-
wel heel-
maken, en
woord te
gevraagd.
geld van
deel van
huts der
te kras? E
denkbeeld
menschen
dan om
confession
erkennen.
ook op het
meenschap
tuelen zij
266 weinig
slagen, ov
reeren, da
had moete
ontwikkeld
niet kan p
Ik zou v
ramina, et
de onderte
wie achter
zulk een
taal ve
huisbew
andere ger

Het is ja
zonder het
gezet wor
breuk ge
is dat niet
en ook lig
druk, die
is het mij
lijk voor
houdingen.

Het geva
een troost
het „Algen
terink „chr
„christelijk
van „christ
ons blad ec
Niet iede
dozen „chr
Wekker“:

deze Rec
Gereform
vuil en a
Kerk.
Het ka
„De Hera
Het blad
Neen,
dan de
pel, des
Kerken,
het licha
deze lux
heilighed
Ik denk
wat de ch
beweerd ov
Heeren wa
volgens des
„uit het co

Verder
gaan, we
waardoor
er te ve
Hoezeer c
wel hieruit
toch wel ee

Ik wil
rechtelijk
beoordeel
redacteur
ker“ van
Onze leze
En nu no
(en hier ha
„De Wkke
wij zoude
de Kerke
moeten z
wij“.
En vervo
gezegd:

En wa
gij dan d
tegenover
een heen
(Bezwaar

el consequenties

ke gemeenschap. belijden. En zoo nische kerk ooringediend. n aanvaard? Of ? Dan moet ik mis als accoord Want dan hoor ot die kerkelijke weten blijft vrij.

heegaat, krijgt s. Als er iemand h de kerk niet kter der belide- andere belijders moeten ze vast- door een in den behoort.

aangaan eener bij: kwestie-

ft een jongsten heer (of dame?) wil wedden: blijft nauwelijks edeclasseerd tot

eede doen? Tot eelkerken! Zal ink? jaar nog preekt

chthebbers deze r de schijn-wel-

zou inzake dat aangaan.

edt dd. 16 Oct.

a kant aan de

ed. Chr. Radio-

isatie, die Chris- (cursussen over ondermen heeft eilijkheden ge- deel bericht:

anderhalf jaar „vergaderd en Nederlandsche ragen.

dagelijksch be- s steeds, dat de moeten hebben tevens, dat de „en cursusge-

meenden een- C.R.V. niet kon

en geen oplos- te vinden.

itzendingen der erkzaam om te arin zoo moge- deze zaak kan

ring van direc- den te Utrecht 31, des n.m. te r en secretaris.

ndy, voorzitter. , secretaris.

ogelijk makend Chr. Radio-Ver.

N.C.R.V. zend- uitzendingen te s bereid, beide a de C.R.L. in, che verzorging r rekening van

oet alles geven, tie zonder uw oet worden en die gij betalen N.C.R.V. niet de wijze, waar- erantwoordelijk egens de luiste- recht van veto verklaard, dat oodzakelijkheid

i de leden ver- der gelden. Het sch der C.R.L., n laste van de zelfstandig te

het, er niet in ren der C.R.L. van deze twee twoordelijkheid n blijft bereid.

omnieuw overleg te plagen; binnen de grenzen, door zijn verantwoordelijkheid gesteld, wil het gaarne in ieder opzicht aan de C.R.L. tegemoet komen.

Wij zijn dankbaar, dat het Bestuur der Radio-Vereniging zich eens publiek heeft verdedigd op deze toch wel heel zachtmoedige manier. Zelf den stoel klaarmaken, en dan een ander erop laten zitten zonder één woord te mogen spreken — dat is toch wel wat veel gevraagd. Zelf alles moeten betalen met het geld van de gemeenschap, en dan een heel klein deel van die gemeenschap te laten regeren in het huis der betalers, onvoorwaardelijk, — dat is toch al te kras? En dat in een tijd, waarin het gevaar niet denkbeeldig is, dat op dien stoel neergezet worden menschen, die niet alleen het standpunt der N.C.R.V. in den omroep publiek hebben bestreden, doch ook den confessionneelen grondslag der vereniging de facto niet erkennen. Zulke menschen zitten immers tegenwoordig ook op het gestoelte der voorlichters der christelijke gemeenschap? Het is jammer, dat er nog altijd intellectueelen zijn, die den band aan het „gemeene volcxken“ zoo weinig voelen trekken of begeven, dat zij er in kunnen slagen, overigens goedbedoelende menschen te suggereren, dat de N.C.R.V. als volks-vereniging afstand had moeten doen van rechten, die een ook minimaal ontwikkeld zelfrespect met 't primitiefste rechtsgevoel niet kan prijsgeven.

Ik zou wel eens willen weten of de curatoria, modamina, etc., onder welke bestuur, of in welke kring de ondertekenaars van het communiqué der C.R.L. met wie achter hen staan, in hun gewone beroep arbeiden, zulk een inmenging van vreemden met totaal verlies van de eigen rechten der huisbewoners ooit zou duldten. Ik heb wel eens andere geruchten gehoord.

Het is jammer, ook voor andere dingen, dat de N.C.R.V. zonder het te verdienen, in het hoekje der onwilligen gezet wordt, dat tusschen „intellect“ en „volk“ een breuk gemaakt wordt door het intellect. Natuurlijk is dat niet de schuld van de ondertekenaars persoonlijk, en ook ligt het niet in het stuk zelf. Maar om den indruk, dien hun persbericht zonder twijfel vestigen zal, is het mij ditmaal te doen. Die indruk lijkt mij gevaarlijk voor de goede verstandhoudingen en verbandhoudingen.

„Kwestie-Lisse“.

Het geval-Lisse blijft de pers nog bezighouden. Het is een troost, dat de ethische „Oog-en-Oor“-redacteur van het „Algemeen Weekblad“ de opvatting van Prof. Waterink „christelijk“ vindt; immers diens bestrijders heeten „christelijker“. Ik begrijp wel niet, hoe een comparatief van „christelijk“ mogelijk is, doch ben met het feit, dat ons blad een christelijke opvatting verdedigde, heel blij. Niet iedereen vindt intusschen „De Reformatie“ in dezen „christelijk“. Docent J. J. v. d. Schuit zegt in „De Weeker“:

deze Rechters nemen natuurlijk Gods Woord en de Gereformeerde confessie, pardon, nemen een handvol vuil en smijten het naar de Christelijke Gereformeerde Kerk.

Het kan mij spijten, dat een hoogstaand blad als „De Heraut“ ook dit vuil nog wil oprapen.

Het blad spreekt, mirabile dictu, van „lux“:

Neen, de heiligheden des Heeren zijn wat anders dan de roep van prof. Waterink: „des Heeren tempel, des Heeren tempel is deze“ (De Gereformeerde Kerken, D.E. kerk van Christus, D.E. openbaring van het lichaam van Christus)! Prof. Waterink moge zich deze luxe permitteeren, maar zoo goedkoop zijn de heiligheden des Heeren niet.

Ik denk, dat de Apeldoornsche docent vergeten is, wat de curator, Ds Hilbers, eens in Apeldoorn heeft beweerd over de chr. geref. kerk; de heiligheden des Heeren werden door den curator zeer goedkoop geleverd, volgens den docent, maar die „vlucht“ dan ook weer „uit het concrete“. Een bekende tirade ontbreekt niet:

Verder op het geschrift van prof. Waterink in te gaan, wensch ik niet. Er zijn in het leven dingen, waardoor men zich zelf zou kunnen blameeren, door er te veel aandacht aan te geven.

Hoezeer deze schrijver over zichzelf heenbuitelt, blijkt wel hieruit, dat hij in het principiële geding het toch wel eens moet zijn met Prof. W.:

Ik wil de kwestie of dit vertegenwoordigen kerkrechtelijk en historisch juist is te achten, gaarne ter beoordeeling overlaten aan anderen. Onze Hoofdredacteur heeft daarop reeds gewezen in „De Weeker“ van gepasseerde week.

Onze lezers weten het al.

En nu nog een tweede buiting. Eerst zegt de docent (en hier haalt hij een streep door vele jaargangen van „De Weeker“):

wij zouden niet gaarne schrijven, dat de Gereformeerde Kerken in zonde leven, ook al zou ik met Luther moeten zeggen: „gij zijt van een anderen geest dan wij“.

En vervolgens wordt dan een paar regels verder dit gezegd:

En wanneer men mij tenslotte vraagt: hoe definieert gij dan de positie der Christelijke Gereformeerde Kerk tegenover de Gereformeerde Kerken? Ik antwoord met een heenwijzen naar een woord van prof. Lindeboom (Bezwaarschrift 1905): onze positie kan der-

halve door geen ander beginsel bepaald worden dan door dit, dat de leer, die in de Gereformeerde Kerken wordt voorgestaan, evenmin te vinden is in de Heilige Schrift als in de gereformeerde symbolen en dat zij evenzeer tegen de Heilige Schrift als tegen de gereformeerde symbolen struikt.

En dit noemt de geachte schrijver dan niet „in zonde leven“.

De confessie zegt het anders.

Overigens zullen we de kwestie-1905 maar niet openen; dat is al ettelijke malen gedaan. Als ik het goed begrip, zou de docent het zeer gepast van ons vinden, als wij over 25 jaar (1931 is 25 jaar na 1905) eens de Chr. Geref. Kerk gingen bestoken, laat ons eens zeggen met zinnigjes uit het bezwaarschrift van br. Buter tegen Ds Berkhoff...

Gelukkig heeft onze pers zulke wetenschapsverdoezeling niet uitgehaald.

Sommige chr. geref. volksvoorlichters toonen zelfs, niet te kunnen lezen, en niet te hebben gelezen. Het eerste blijkt 't geval bij Ds v. d. Molen, chr. geref. pred. te Rotterdam. Deze heeft van Prof. W. den volzin gelezen:

Dit lijkt mij het foutieve, dat men verwacht het begrip een groep Christenen en het begrip Kerk van Christus.

en roept dan uit:

Leest ge goed, dat het ambt in onze kerk niet mag erkend worden? Mij dunkt, men mag nu ook niet langer den Doop, in onze Kerk bedienend, blijven erkennen. Wij zijn immers maar een groep Christenen, doch geen Kerk van Christus?

Blijkbaar heeft de geachte schrijver er niets van begrepen; ons blad maakte verschil tusschen handelingen, vriendelijkheden, die men buiten de kerkelijke samenkomsten (een groep christenen) en daar binnen al of niet verrichten mocht.

En op dit deplorabele misverstand bouwt dan Ds Jongeleen („Chr. Geref. Kerkboek“ Groningen e.a.) weer nieuwe huizen. Hij schijnt zelf van ons blad niets gelezen te hebben, spelt zelfs den naam van onzen mederedacteur verkeerd. En zucht dan ook:

Bij het lezen van dit woord van prof. Waterink, dacht ik aan de woorden die mij eens werden toegevoegd door een vrouw, die het zeer vreeselijk vond, dat ik tot de Anti-Revolutionaire partij behoorde, wat de politiek aangaat.

Zij voegde mij toe: „Dominé, gij zijt Doleerend en Rooms“.

En ik denk, als die vrouw leest, wat prof. W. nu weer over de Christelijke Gereformeerde Kerk geschreven heeft, zij zal zeggen: „Ziet gij wel, dat ik gelijk heb“.

En toch heeft Prof. W. gesproken wat ook Ds Hilbers, en „De Weeker“ zegt, en..... Ds Jongeleen.

Concreet worden weigert men, en DAAROM komt er geen vrede. Men gelooft zichzelf niet meer en valt zich ook niet af. Niet onze twisten zijn ons ongeluk, ons lusikken van ons eigen als eed geïmprementeerde woord — dat is de ramp van onze samenleving.

Historiebeschrijving of dogmatisch inzicht?

Het Chr. Geref. Jongelingsblad „Luctor et Emergo“, schrijft een recensie over Biestervelds Geref. Kerkboek (2e dr., bezorgd door Prof. Hoekstra). Toekomende aan de passage, waarin de bekende uitdrukking van het doopsformulier (de kinderen „in Christus geheiligd“) toegelicht wordt in het boek, zegt de recensent:

In Christus geheiligd kan (n.l. volgens het boek van Biesterveld) niet anders beteekenen „dan een wezenlijk in Christus ingeplant en dus heilig zijn“. (blz. 175) En dan weer die opheffing der dingen: Dit zegt niet, dat nu alle gedoopte kinderen wedergeboren zijn (blz. 175). De lezers zullen daarmee rekening moeten houden; zij weten, dat wij over die dingen anders denken. Wij vinden 't jammer, dat dit boek op dit standpunt staat.

't Is weer de oude kwestie: hier wordt beweerd, dat de Geref. schrijver een eigen meening inlegt in het formulier. De schrijver zelf meent evenwel, dat het formulier door hem in zijn eigen historische bedoeling is ontvouwd. Wil de Chr. Geref. pers iets bereiken, dan moet ze bewijzen, dat de geschiedenis onjuist beschreven werd.

K.S.

BOEKBESPREKING

Volgens gewoonte doet de Redactie aankondiging van de navolgende tijdschriften, brochures e.d., die in de maand September ontvangen zijn:

de wekelijksche afleveringen van De Christelijke Illustratie „De Spiegel“ (Uitg. N.V. Gebr. Zomer en Keunings Uitg. Mij, Wageningen) waarin, behalve de gewone illustratie-rubrieken, een groot aantal verhalende bijdragen (K. M. Muller, Een kleine Tyrant; K. Albers, Uit zwakheid kraacht; J. A. Visscher, Het geheim van het Sneeuwland; G. Hooghout, De Bullabak; Matthijs Martien, De tweede Moeder; J. C. de Koning, Moeder; A. v. Tarhorst, Moed) en artikelen over: De Hoofdsteden

van Europa, Reuzeboomen in Californië, Van scherpe klauwen en scherpe oogen, Ghandi en de rondetafel-conferentie;

de wekelijksche afleveringen van „De Schoolkrant“ voor de Chr. Scholen in Nederland, onder redactie van J. C. de Koning te Hillegom (Gebr. Zomer en Keunings Uitg. Mij, Wageningen), met artikelen over 31 Augustus 1931, Mooië dagen in het buitenland, De Nautilus, De Volkenbond in Genève, De onthulling van het Lorentz-monument e.a., alle geschreven in voor kinderen bevattelijke vorm en zeer geschikt om hun belangstelling in het actuele te verlevendigen;

Ons Blad, Evangelisatie-maandblad voor jongens en meisjes, (Uitg. Johs. Vlaanderen Oldenzaal, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam-O.), waarin een artikel over De Schepping, en een verhaaltje „Bets, het Jodinnetje“, Vooris versjes en raadsels. Het blaadje blijft, in zijn eenvoudigen opzet, een aardig en bruikbaar hulpmiddel bij het Evangelisatiewerk;

afleveringen van De Plaatjeskrant, uitgave van het Ned. Chr. Persbureau, verschijnen bij W. Stempher & Co., Deventer. De bedoeling dezer uitgave is bij de steeds sterker wordende behoefte aan illustratie aan de Nederl. Pers datgene aan te bieden, wat overeenkomstig de doeleinden der stichting op dit gebied verwacht kan worden. Elk blad, dat bij de kerknieuwsrubriek iets voor illustratie wil doen, vindt hier plaatjes betreffende Kerkelijk en Geestelijk leven, Chr. Sociale arbeid, Gewijde kunst, Zendingen, Gedenkdagen, Dagelijksch gebeuren op kerkelijk terrein. De kop wordt zoo geredigeerd, dat de naam van het blad, dat zich van deze uitgave als bijlage bedient, kan worden vermeld. Het Redactie-adres is bij Ds W. J. Koolman, Smedenstraat 17, Deventer;

een aflevering van de „Eek wat Wils-Rubriek“ van Van Dam's Internationale Publiciteits-onderneming te Wassenaar, een wekelijks verschijnende periodiek van neutraal karakter met korte bijdragen op allerlei gebied (hoofdartikel, Rijkskroniek, Medische Raadgevingen, Vrouwenhoekje, Wetenswaardigheden, Pluimvee, Tuinbouw, Kinderhoekje, Schaak- en Damp Problemen, Vragenbus);

afleveringen van „Ons Reisblad“, orgaan van de Ned. Chr. Reisveren., met artikelen over Lunteren, De Koloniale Tentoonstelling, Herfst in Zwitserland, Roman-tiek en Scheikunde, La Roche, Het karakter onzer N. C. R. V., Onze Septemberreizen, Westfalen, Als de bergen wankelen, Brienz Rothorn, Vereenigingsnieuws;

Maandbericht van de Ned. Afd. v. d. Wereld-bond der kerken, met artikelen over Nathan Söderblom, Petitionnement voor de Ontwapeningsconferentie, Resolutie van de Duitse afdeling, De Zwitserse kerkenbond en de ontwapening, Eerste conferentie van den Raad van Ned. kerken voor Practisch Christendom, Gevolgen van den Oorlog, Een veldtocht voor den vrede.

De Vonk, Onafhankelijk Tweemaandelijksch tijdschrift voor kunst en letteren onder Redactie van Henri Morrien en Willem Egges, (voortzetting van „Het Volkje“) redactie en administratie „Cultuur“, Rotterdam, Claes de Vrieselaan 122a, met artikelen over Johan de Meester, door Henri Morrien, Bibliografie van de boeken van J. de Meester, door P. H. Muller, Salto Mortale, door Willem Egges, Qui non bene distingit, door Jean Stapelveld, Arme Langendijk, door Henri Morrien, Wie durft? door Jan Ubink, Rotterdamse pepties, door H. M., Royaards-anecdotes, door H. M., Kroniek, door Willem Egges.

Ons Vaandel Trouw, uitg. van den Bond van Meisjesverenigingen op Geref. Grondslag in Nederland, met Jaarboekopgaven en Openingswoord op den 13den Bondsdag van Mej. Tj. Torenbeek, refereat van Dr H. A. van Andel, „Javaansche Vrouwen en Meisjes“, van Dr C. Bouma, „Sterkte of Strik“ van Ds D. van Dijk, „Levens-aardeering“, van Dr J. Hoek, „Hout Braef Standt“, van Mr H. Bijleveld „Onze Jeugd en hare genietingen“, van Dr K. Dijk, „Pinksterweelde“, een mooi nummer, met portretten der referenten geïllustreerd.

DE KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te: Gees (Dr.): E. Masselink, cand. te Hoogeveen en J. ten Have, cand. te Zalk.

Beroepen te: Bolsward: R. J. v. d. Meulen te IJmuiden. Gerkesklooster-Stroobos: J. B. Vanhaelen te Hoek. Hoorn (als hulppred.): L. Batelaan, cand. te Bodegraven. Stadskanaal: J. W. Esselink te Doorn. Zalk: J. J. Verleur, cand. te Amsterdam-O.

Aangenomen naar: Bergum: E. Nawijn te Ooster-Nijkerk. Hoorn (als hulppred.): L. Batelaan, cand. te Bodegraven. Nunspeet: J. Tijmes te Westerlee.

Bedankt voor: Marum: A. D. R. Polman te Roden. Voorthuizen: D. de Wit te 's-Hertogenbosch.

Intrede te: Nieuwendam: M. Bouwman. Tekst: Mark. 4:14-20. Nieuw-Weerdinge: M. Kamper, cand. Tekst: 2 Cor. 5:20.

Jubilea: 1 November: S. Oudkerk te Kralingen (Rotterdam), 40 jaar. 5 November: J. Duijsenda te Groningen, 60 jaar.

Ds H. J. Kouwenhoven Dam, † Zondagmorgen 18 October is te Amerongen, waar hij dien dag zou voorgaan in den dienst des Woords, plotseling op 68-jarigen leeftijd overleden. Ds H. J. Kouwenhoven Dam, emeritus-predikant van de Geref. Kerk te Leiden en wonende te Oegstgeest.

Nieuwe predikantsplaatsen. Door den Kerkeraad der Geref. Kerk van Barendrecht is een begin gemaakt aan de uitvoering van het indertijd genomen besluit, tot het instellen van een tweede predikantsplaats. De vaste vrijwillige bijdragen zijn intusschen nog met f 700 per jaar verhoogd. Het beroepingswerk zal nu spoedig ter hand genomen worden.

Candidaten tot den H. Dienst. Cand. P. Bakker, van Ellewoutsdijk, beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Andel (N.-B.), heeft voor de Classis Alm-